

فصل ۱۲

بازارهای مالی

۱- پول و بانک

جمع آوری آمارهای پولی و بانکی کشور با تأسیس بانک ملی ایران در سال ۱۳۰۷ شروع شد و از سال ۱۳۱۴ ، با تأسیس اداره آمار و بررسیهای اقتصادی در این بانک گسترش یافت . پس از تشکیل بانک مرکزی ایران در سال ۱۳۳۹ ، این وظیفه به عهده بانک مذبور واگذار شد . در حال حاضر ، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران با استفاده از گزارشهایی که از بانکهای کشور به طور مرتباً دریافت می نماید آمارهای پولی و بانکی کشور را جمع آوری و منتشر می نماید .

۲- بیمه

شرکت سهامی بیمه ایران در سال ۱۳۱۴ تأسیس شد ولی جمع آوری آمارهای مربوط به بیمه با تشکیل اداره آمار و اطلاعات در آن شرکت از سال ۱۳۳۹ شروع شد . این اداره پس از تغییرات و تحولاتی چند ، در سال ۱۳۴۵ تجدید سازمان یافت و با امکانات گستره تری به جمع آوری آمارهای بیمه در کشور پرداخت .

در سال ۱۳۵۰ بیمه مرکزی ایران با هدف هدایت و نظارت فعالیتهای بیمه تأسیس و تهییه و انتشار آمارهای بیمه به اداره آمار این سازمان واگذار شد . در حال حاضر ، آمارهای مربوط به بیمه توسط بیمه مرکزی ایران با استفاده از اسناد و مدارک شرکتهای مختلف بیمه جمع آوری و منتشر می شود .

۳- سایر فعالیتهای مالی

علاوه بر موارد فوق فعالیتهایی توسط شرکتهای تعاونی اعتبار برای تأمین نیازهای مالی اعضای شرکتهای مذبور انجام می شود که آمارهای ذی ربط از سال ۱۳۷۰ به صورت ثبتی از وزارت تعاون دریافت و منتشر می شود . به علاوه فعالیتهایی توسط صندوقهای قرض الحسنه و سایر مؤسسات اعتباری انجام می شود که اطلاعات آماری آنها تاکنون به طور جامع جمع آوری نشده است . همچنین از فعالیتهای مالی صندوقهای بازنیستگی و شرکتهای سرمایه گذاری اطلاعات و آمار لازم در دسترس نیست . لازم به توضیح است ، اختلاف بعضی از ارقام با سالنامه های گذشته به دلیل تجدید نظری است که توسط منابع ذی ربط انجام شده است .

تعاریف و مفاهیم به کار رفته در این فصل به شرح زیر است :

عملیات بانکی : عبارت است از قبول سپرده ، اعطای تسهیلات بانکی ، معاملات برات و سفته ، معاملات ارزی ، عملیات مربوط به اوراق واسناد بهادر ، نقل و انتقال وجوده در داخل کشور و نظایر آن طبق قانون.

واحد بانکی : عبارت است از شعبه ، نمایندگی و باجه .

سیستم بانکی : به مجموعه بانکهای تجاری ، تخصصی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اطلاق می شود .

بانکهای تخصصی : بانکهایی هستند که فقط به زمینه های خاصی از فعالیت اقتصادی می پردازند و اعتبارهای خود را در جهت خاصی هدایت می کنند . بانکهای صنعت و معدن ، مسکن ، کشاورزی و توسعه صادرات ، بانک تخصصی و بقیه بانکها ، تجاری به شمار می روند .

بانکهای تجاری : بانکهایی هستند که فعالیت اعتباری آنها به بخش اقتصادی خاصی محدود نمی شود .

بخش دولتی : به دولت ، شرکتها ، مؤسسات دولتی و شهیداریها اطلاق می شود .

بخش غیر دولتی : شامل بخش خصوصی ، نهادهای انقلاب اسلامی و بعضی از شرکتهای تحت پوشش وزارت توانه ها می باشد .

تسهیلات اعطایی به بخش دولتی : تسهیلاتی است که سیستم بانکی در اختیار دولت ، شرکتها ، مؤسسات دولتی و شهیداریها قرار می دهد . این تسهیلات می تواند به صورت خرید اوراق بهادر دولتی (اسناد خزانه و اوراق قرضه) یا اعتبارات مستقیم باشد .

تسهیلات اعطایی به بخش غیر دولتی : اعتبارات بخش غیر دولتی تسهیلاتی است که بانکها از طریق قراردادهای مختلف اسلامی به موجب قانون عملیات بانکی بدون ربا و آین نامه های مصوب ، از ابتدای سال ۱۳۶۳ به بخش غیر دولتی اعطا می کنند . این قراردادها عبارتند از : مشارکت حقوقی ، مشارکت مدنی ، فروش اقساطی ، سرمایه گذاری مستقیم ، مضاربه ، مزارعه ، مسافت ، جماله ، معاملات سلف ، اجاره به شرط تملیک ، قرض الحسن و خرید دین .

مشارکت حقوقی : عبارت است از تامین قسمتی از سرمایه شرکتهای سهامی جدید و یا خرید قسمتی از سهام شرکتهای سهامی موجود .

مشارکت مدنی : عبارت است از درآمیختن سهم الشرکه نقدی و غیرنقدی اشخاص حقیقی و یا حقوقی متعدد به نحو مشاع ، به منظور انتفاع طبق قرار داد .

فروش اقساطی : عبارت است از واگذاری "عین" به بهای معلوم به غیر ، به ترتیبی که تمام یا قسمتی از بهای مزبور به اقساط مساوی و یا غیر مساوی در سر رسید یا سر رسیدهای معین دریافت گردد .

سرمایه گذاری : عبارت است از تأمین سرمایه لازم برای اجرای طرحهای تولیدی و طرحهای عمرانی اتفاقی توسط بانکها بدون مشارکت اشخاص حقیقی یا حقوقی غیر بانکی .

مضاربه : قراردادی است که به موجب آن یکی از طرفین (مالک) عهده دار تأمین سرمایه (نقدی) می شود ، با قيد اینکه طرف دیگر (عامل) با سرمایه مزبور تجارت کند و در سود حاصله هر دو طرف شریک باشند .

جعله : عبارت است از التزام شخص (جاعل یا کارفرما) به ادائی مبلغ یا اجرت معلوم (جعل) در مقابل انجام عملی معین طبق قرارداد طرفی که عمل را انجام می دهد " عامل " یا پیمانکار نامیده می شود .

معاملات سلف : منظور از معاملات سلف ، پیش خرید نقدی محصولات تولیدی به قیمت معین است .

اجاره به شرط تمیلیک : عقد اجاره ای است که در آن شرط شود مستاجر در پایان مدت اجاره ، در صورت عمل به شرایط مندرج در قرارداد ، عین مستاجر را مالک شود .

قرض الحسنہ : عقدی است که به موجب آن بانکها مبلغ معینی را طبق ضوابط مقرر به اشخاص اعم از حقیقی یا حقوقی به قرض واگذار نمایند .

خرید دین : عبارت است از پرداخت وجه سندی وعده دار مانند سفته و برات ، پیش از سر رسید آن سند ، به مبلغی کمتر از ارزش اسمی آن .

سپرده های بخش غیر دولتی : سپرده هایی است که وسیله اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی طبق ضوابطی به بانکها سپرده می شود .

سپرده ها و وجوده بخش دولتی : مجموع سپرده هایی است که وزارتاخانه ها ، مؤسسات و شرکتهای دولتی نزد سیستم بانکی نگاه می دارند .

سپرده های قرض الحسنہ پس انداز : به این گونه سپرده ها سودی تعلق نمی گیرد ، ولی طبق قانون ، بانکها می توانند به منظور جذب و تجهیز این گونه سپرده ها ، به قيد قرعه جوايز ثابت نقدی و یا جنسی به سپرده گذاران اعطای کنند .

سپرده های سرمایه گذاری مدت دار : به سپرده های اطلاق می شود که بانکها به صورت سپرده های سرمایه گذاری کوتاه مدت یا بلند مدت از مردم قبول می کنند . بانکها در مورد سپرده های

بیمه باربری (حمل و نقل) : بیمه کالا در مقابل خطرهای حمل و نقل کالاهای از شروع سفر تا پایان آن می باشد.

بیمه حوادث (شخصی) : بیمه ای است که خطرهای فوت ، از کارافتادگی ، نقص عضو ، غرامت روزانه و هزینه های پزشکی ناشی از حادثه را در بر می گیرد ، و در صورت تحقق هریک از خطرهای یاد شده ، خسارت واردہ را جبران می نماید.

بیمه اتومبیل (بدنه) : بیمه ای است که زیان واردہ به وسیله نقلیه ، متعلق به بیمه گذار را جبران می نماید.

بیمه شخص ثالث : بیمه ای است که زیان واردہ به دارنده وسیله نقلیه زمینی در اثر خسارت به شخص ثالث و خسارت به سرنشین اتومبیل را جبران می نماید.

بیمه کشتی (بدنه) : بیمه ای است که خسارت واردہ به شناورهای دریایی و مسئولیت متصدیان آن را در مقابل شخص ثالث جبران می کند.

بیمه هواپیما : بیمه ای است که خسارت واردہ بر بدنه هواپیما ، سرنشینان ، محموله هواپیما و خدمه آن را جبران می کند.

بیمه مهندسی : بیمه ای است که کلیه خسارات واردہ در هنگام عملیات نصب ، مقاطعه کاری و ... را براساس شرایط قرار داد جبران می کند.

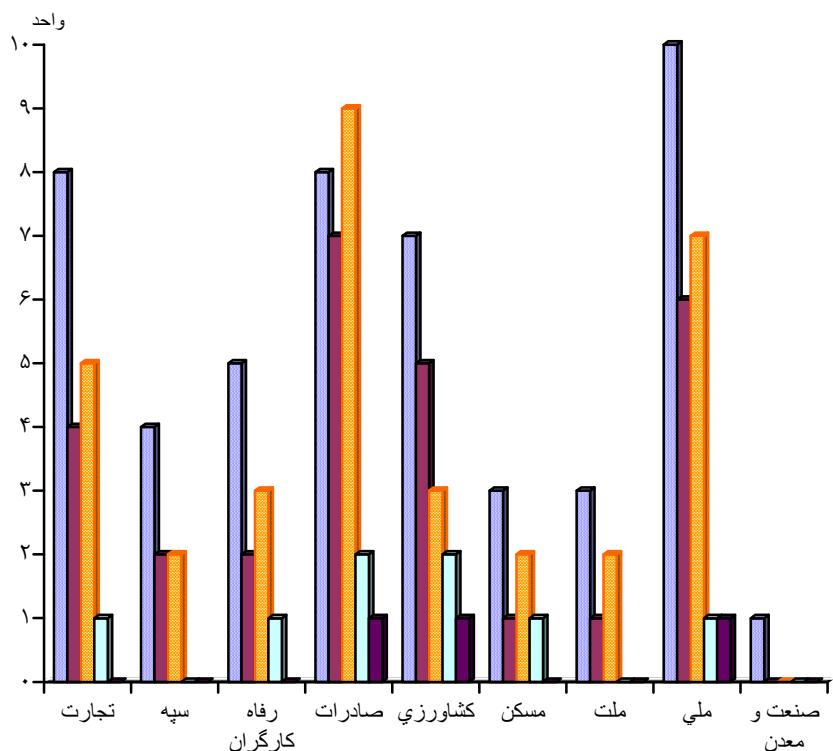
بیمه پول : بیمه ای است که خسارت ناشی از سرقت و آتش سوزی پول را براساس قرارداد جبران می کند.

بیمه زندگی (عمر) : نوعی بیمه است که در آن ، بیمه گر متعدد می شود مبلغ معینی (به صورت سرمایه و یا مستمری) را به بیمه گذار و یا اشخاص ثالثی که او تعیین کرده است، پرداخت کند.

سایر انواع بیمه: اکتشاف و استخراج نفت ، بهداشت ، صداقت و امانت ، عدم النفع ، مسئولیت مدنی ، وام و اعتبار ، شیشه و بیمه اموال در مقابل سرقت و آتش سوزی .

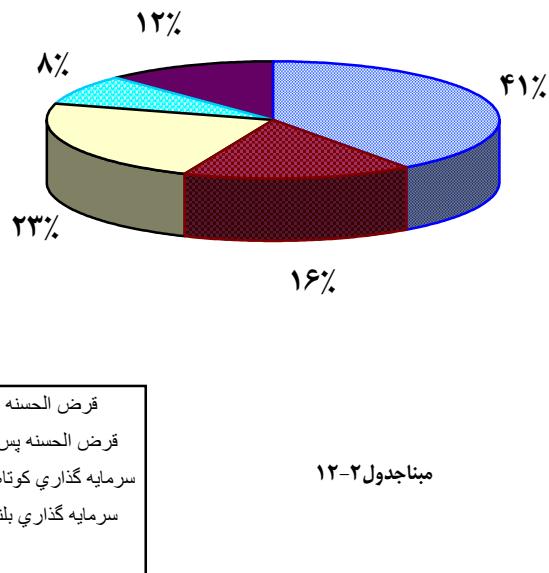
شرکتهای تعاقنی اعتبار: تأمین نیازهای مالی اعضای تحت پوشش در قالب پرداخت انواع وام بر عهده این نوع تعاقنیهاست که شامل شرکتهای تعاقنی اعتبار کارمندی ، اعتبار کارگری و اعتبار آزاد (سایر) می باشند .

نمودار ۱۲-۱- تعداد واحدهای بانکی به تفکیک بانکهادر شهرستانهای استان: ۱۳۸۶

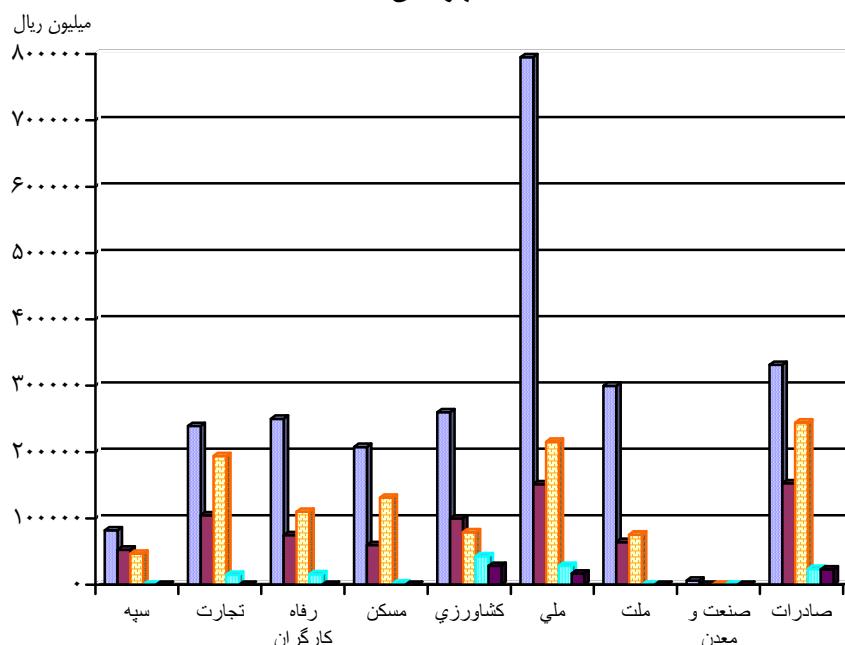
مبناجدول ۱۲-۱

نمودار ۱۲-۲- میزان مبلغ انواع سپرده نزد بانکها: ۱۳۸۶

نمودار ۱۲-۳- میزان مبلغ سپرده های بانکهای استان بر حسب

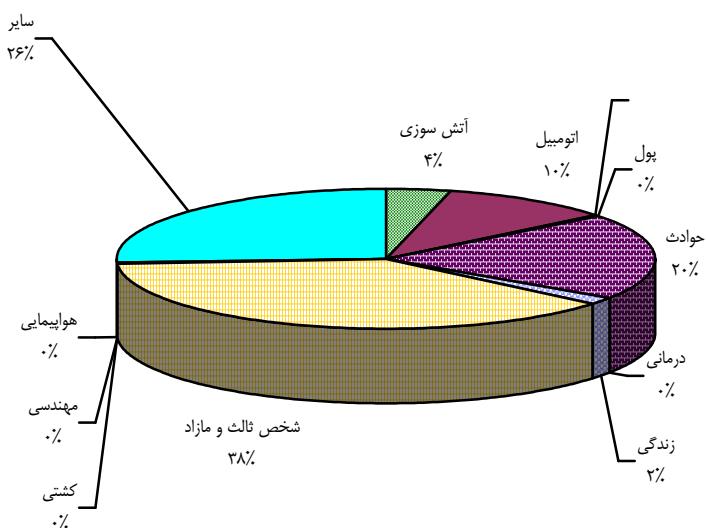
شهرستان: ۱۳۸۶

مبناجدول ۱۲-۳

■ بهمنی	■ کهگیلویه	■ گچساران	■ دنا
---------	------------	-----------	-------

نمودار ۱۲-۴- بیمه نامه صادر شده بر حسب نوع بیمه: ۱۳۸۶

مبنای جدول ۱۲-۷

۱۲- بازارهای مالی

سالنامه آماری استان کهگیلویه و بویراحمد - ۱۳۸۶

۱۲-۹ - تعداد خسارت واقع شده بر حسب نوع بیمه

نوع بیمه	۱۳۷۰	۱۳۷۵	۱۳۸۰	۱۳۸۲
جمع	۲۱۵	۱۶۹۹	۴۲۶۰	۸۹۲۷
آتش سوزی	۰	۱	۸۵	۷۱
اتومبیل (بدنه)	۴	۴۹	۱۸۳	۶۰۷
باربری	۰	۰	۰	۴
پول	۰	۰	۰	۰
حوادث	۱۸۹	۵۸۰	۹۲۵	۲۲۴۸
درمانی	۰	۸۰۶	۱۹۷۵	۳۸۰۱
زندگی (عمر)	۰	۶۹	۱۶۱	۱۲۶
شخص ثالث و مازاد	۲۲	۱۹۴	۹۱۲	۲۰۳۸
کشتی (بدنه)	۰	۰	۰	۰
مهندسی	۰	۰	۱	۵
هوایمایی	۰	۰	۰	۰
سابر	۰	۰	۱۸	۲۷

نوع بیمه	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶
جمع	۱۰۹۹۴	۱۵۰۹۸	۱۵۷۲۷	۱۳۳۳۹
آتش سوزی	۹۱۲	۸۷	۶۲	۱۵۷
اتومبیل (بدنه)	۲۱۳۳	۲۴۹۵	۲۷۴۲	۲۰۱۱
باربری	۰	۰	۰	۰
پول	۰	۰	۰	۰
حوادث	۵۰۰	۱۳۳۱	۱۲۷۱	۱۰۳۹
درمانی	۲۴۷	۶۲۴۸	۶۷۹۴	۵۵۲۲
زندگی (عمر)	۱۴۰۷	۳۷۵	۵۹۵	۳۳۱
شخص ثالث و مازاد	۵۷۳۵	۳۴۶۴	۴۲۳۷	۴۱۸۴
کشتی (بدنه)	۰	۰	۰	۰
مهندسی	۵۲	۱۹	۲۴	۱۷
هوایمایی	۰	۰	۰	۰
سابر	۸	۱۰۷۹	۷	۷۸

مأخذ - سرپرستی بیمه آسیا، ایران و دانا در استان (ر.ب.).

سالنامه آماری استان کهگیلویه و بویراحمد - ۱۳۸۶ - ۱۲ - بازارهای مالی

(میلیون ریال)

۱۲-۱۰ - مبلغ خسارت واقع شده بر حسب نوع بیمه

نوع بیمه	۱۳۷۰	۱۳۷۵	۱۳۸۰	۱۳۸۲
جمع	۲۷	۱۷۹۰	۱۰۶۳۱	۲۴۳۶۸
آتش سوزی	۰	۳	۱۱۳	۳۳۲
اتومبیل (بدنه)	۱	۱۲۴	۴۹۵	۱۸۸۲
باربری	۰	۰	۰	۱۲
پول	۰	۰	۰	۰
حوادث	۲۰	۱۸۳	۹۰۰	۷۷۶
درمانی	۰	۷۰۷	۱۸۷۹	۲۴۷۴
زندگی (عمر)	۰	۳۶۰	۱۷۶۶	۱۷۶۵
شخص ثالث و مازاد	۶	۴۱۳	۵۳۵۶	۱۶۶۰۶
کشتی (بدنه)	۰	۰	۰	۰
مهندسی	۰	۰	۱	۲۴۹
هوایپما	۰	۰	۰	۰
سابر	۰	۰	۱۲۱	۲۷۲

نوع بیمه	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶
جمع	۴۹۳۵۷	۸۴۰۵۶	۸۵۲۶۰	۱۲۷۵۱۰
آتش سوزی	۱۰۰۹	۳۹۸	۴۵۵	۵۶۲
اتومبیل (بدنه)	۵۴۶۰	۸۹۸۴	۱۱۸۷۸	۱۲۳۷۲
باربری	۰	۰	۰	۰
پول	۰	۰	۰	۰
حوادث	۲۷۴۳	۲۳۴۱	۳۶۰۷	۲۷۹۸
درمانی	۴۷۷۱	۴۷۸۰	۶۳۴۷	۷۱۱۲
زندگی (عمر)	۱۹۲۱	۴۵۶۶	۴۵۱۹	۲۳۲۴
شخص ثالث و مازاد	۳۳۱۹۷	۴۹۹۵۰	۵۷۹۱۵	۹۹۰۶۰
کشتی (بدنه)	۰	۰	۰	۰
مهندسی	۱۸۷	۳۱۲	۴۷۷	۳۶۰
هوایپما	۰	۰	۰	۰
سابر	۶۹	۱۲۷۲۵	۶۲	۲۹۲۲

مأخذ - سرپرستی بیمه آسیا، ایران و دانا در استان (ر.پ).

۱۲- بازارهای مالی سالنامه آماری استان کهگیلویه و بویراحمد - ۱۳۸۶

۱۲- مشخصات عمومی شرکتهای تعاونی اعتبار فعال در پایان سال

سال و شهرستان	تعداد شرکت	عضو	شاغلان	سرمایه (هزار ریال)
..... ۱۳۷۰	-	-	-	-
..... ۱۳۷۵	۲	۱۷۰	۲	۱۰۴۲۴
..... ۱۳۸۰	۸	۴۰۶	۱۱	۱۲۱۲۲۴
..... ۱۳۸۱	۸	۴۰۶	۱۱	۱۲۱۲۲۴
..... ۱۳۸۲	۹	۴۴۶	۱۱	۱۳۳۲۲۴
..... ۱۳۸۳	۹	۴۴۶	۱۱	۷۸۳۴۵۱
..... ۱۳۸۴	۹	۴۴۶	۱۱	۷۸۳۴۵۱
..... ۱۳۸۵	۹	۴۴۶	۱۱	۷۸۳۴۵۱
..... ۱۳۸۶	۹	۴۴۶	۱۱	۷۸۳۴۵۱
بپر احمد	۸	۴۰۶	۱۱	۷۷۱۴۵۱
کهگیلویه	۰	۰	۰	·
گچساران	۱	۴۰	·	۱۲۰۰
دنا	۰	۰	·	·
بهمنی	۰	۰	·	·

مأخذ - اداره کل تعاون استان. (ر.پ).